

Hørings svar NOU 2024:13 Lov og frihet

Mental Helse er Norges største bruker- og medlemsorganisasjon innen psykisk helse. Med over 11.000 medlemmer fordelt over hele landet bidrar vi til å skape gode møteplasser og drifter relevante tjenester og prosjekter som bidrar til bedre psykisk helse. Våre 350 brukerrepresentanter bidrar til høy brukermedvirkning i helsetjenestene. Våre lokallag drifter over 150 møteplasser over hele landet.

Mental Helse ønsker å uttrykke en stor takk til utvalget for det omfattende og grundige arbeidet de har gjort med rapporten *Lov og frihet*. Utvalget tar opp og reflekterer rundt viktige og komplekse problemstillinger knyttet til negativ sosial kontroll og psykisk- og æresmotivert vold. Vi ønsker også å anerkjenne involveringen av IMDis ungdomspanel, som har bidratt med innspill fra unge som selv har erfaringer med disse utfordringene. Det er samtidig viktig å påpeke at vi savner en tilsvarende grad av direkte brukermedvirkning for voksne i denne prosessen, utover de forskjellige fag- og kompetanseorganisasjonene som har bidratt.

Kunnskapsinnhenting og GREVIOs anbefalinger

Mental Helse støtter fullt ut GREVIOs anbefaling til de norske styresmaktene om å få på plass et solid kunnskapsgrunnlag når det gjelder psykisk vold, etter Istanbul-konvensjonens artikkel 33. De har spesifikt løftet frem behovet for mer nøyaktige tall på hvor mange saker med psykisk vold som anmeldes, etterforskes og fører til domfellelse. Dette vil gi et klarere bilde av utfordringens omfang og hjelpe i utformingen av mer målrettede tiltak for å bekjempe psykisk vold i nære relasjoner, også utenfor rettsapparatet.

Forebygging og helhetlig tilnærming

Utvalget har drøftet mange sider av psykisk vold også utenfor det juridiske perspektivet. De har ved flere tilfeller vist til at beskyttelse mot psykisk vold krever mer enn bare strafferettslige tiltak. En helhetlig tilnærming som kombinerer de juridiske virkemidlene og endringene/presiseringene som er foreslått med forebygging er grunnleggende. Mental Helse støtter utvalget på anbefalingene om å styrke det forebyggende arbeidet bl.a. gjennom tidlig intervensjon, økt kunnskap blant fagpersoner og bredere opplysningsarbeid rettet mot befolkningen. Dette bør utredes videre og føre til en helhetlig, nasjonal strategi for forebygging av psykisk vold.

Vi er spesielt opptatt av de skadevirkningene psykisk vold har på barn og unge, og at konsekvensene kan strekke seg over et helt livsløp. Derfor er forebyggende arbeid som fokuserer på tidlig innsats avgjørende for å begrense langtidsvirkningene. Vi støtter utvalgets syn på å styrke samarbeidet mellom ulike offentlige tjenester som barnevern, skole, helsevesen og politiet for å sikre at tilfeller

av psykisk vold fanges opp så tidlig som mulig. Som nevnt krever arbeidet mot negativ sosial kontroll og psykisk vold samkjøring og samarbeid på tvers av sektorer, etater og tjenesteytere. Vi er klar over at dette kommer til å kreve mye ressurser og arbeid, samtidig som vi ser at det er helt nødvendig i et større samfunnsperspektiv. Vi støtter f.eks. å utvide og videreutvikle støtte- og behandlingsprogrammer, både for ofre og utøvere av psykisk vold, samt tidlig foreldreoppfølging blant sårbare og utsatte risikogrupper. Det vil kunne bidra til å bryte voldssyklus og redusere risiko for gjentakelse og eskalering.

Vi håper regjeringen tar på alvor vektleggingen utvalget kommer med på forebyggende og tverrfaglige tiltak, slik at det til slutt fører til konkrete og forpliktende vedtak, sammen med nødvendige ressurser til de tjenestene som trenger det.